

IOAN MITREA, AȘEZAREA MEDIEVALĂ TIMPURIE DE LA ȘTEFAN CEL MARE-GUTINAȘ, JUDEȚUL BACĂU, ONEȘTI, EDITURA MAGIC PRINT, 2015, 172 P.

Istoriografia românească referitoare la mileniul I s-a îmbogățit prin apariția lucrării monografice dedicată cercetărilor aheologice în situl de la Ștefan cel Mare-Gutinaș, com. Ștefan cel Mare, jud. Bacău, semnată de cunoscutul arheolog al acestei perioade, prof.dr. Ioan Mitrea. Volumul apărut la începutul anului 2015, sub egida Fundației Cultural-Științifice „Julian Antonescu” și cu sprijinul financiar al Editurii și Tipografiei „Magic Print” Onești, reunește în cele 172 de pagini rezultatele cercetărilor arheologice

întreprinse în acest punct în perioada anilor 1971-1978 în sectorul A (coordonate de Alexandru Artimon) și cele din sectorul B din perioada 1984-1990 și 1995 (coordonate de Ioan Mitrea), cu mențiunea că așezarea de secolele V-VII este cercetată în special în sectorul B.

Monografia debutează cu o **Introducere** (p. 9-14), prin care autorul reliefează principalele problematice ridicate de cunoașterea realităților arheologice și istorice din a doua jumătate a mileniului I d.Hr. din spațiul est-carpatic al României, precum și încadrarea așezării de la Gutinaș-*La Siliște* în contextul descoperirilor contemporane din spațiul carpato-nistrean. Autorul nu uită să mulțumească în acest capitol atât iluștrilor arheologi care l-au îndrumat în tainele domeniului, precum și colaboratorilor care i-au fost alături de-a lungul cercetărilor întreprinse.

Lucrarea monografică își urmează firescul curs cu abordarea unui capitol ce tratează **Cadrul natural al Văii Trotușului** (p. 15-20), urmat de capitolul al III-lea: **Dovezi de locuire în Valea Trotușului din cele mai vechi timpuri până la sfârșitul primului mileniu creștin** (p. 21-28), în care autorul creionează principalele elemente ale mediului geografic al zonei care au generat, prin mediul favorabil, numeroase așezări omenești situate în arealul studiat din cele mai vechi timpuri și până la perioada analizată în lucrare.

În capitolul al IV-lea, **Istoricul cercetărilor de la Ștefan cel Mare-**

Gutinaș (p. 29-36), autorul prezintă detaliat cercetările arheologice efectuate în cele două sectoare din situl arheologic de la Ștefan cel Mare-Gutinaș-La Siliște: cele din Sectorul A, prin care s-a urmărit ca obiectiv principal cercetările în așezarea de secolele XVI-XVII și cele din Sectorul B, ce au avut ca obiectiv principal așezarea medievală timpurie din secolele V-VII. Autorul precizează că „cele două sectoare, notate de noi convențional Sector A și Sector B în secolele V-VII au format un singur sat” (p. 29).

În continuare ne sunt prezentate realitățile arheologice consemnate în timpul cercetărilor efectuate în acest sit în cuprinsul capitolului al V-lea **Așezarea din secolele V-VII. Locuințele și anexele gospodărești** (p. 37-64), prin care autorul descrie detaliat contextul descoperirilor celor 18 locuințe datate în această perioadă. Aceste locuințe au fost surprinse prin cele 25 de secțiuni și case trasate în perioada 1984-1990, în Sectorul B, prin care a fost investigată o suprafață de circa 5.000 mp. Autorul, luând în calcul și cercetările din Sectorul A, precum și cercetările de suprafață întreprinse, consideră că așezarea a fost investigată într-un procent de 60-70% din întreaga așezare (p. 38). Tot în acest capitol sunt consemnate și date privind anexele gospodărești, precum și gropile menajere descoperite în cuprinsul zonei cercetate.

Capitolul al VI-lea **Descrierea inventarului descoperit** (p. 65-78), abordează descriptiv analiza artefactelor arheologice descoperite prin cercetările efectuate, abordând mai întâi analiza ceramicii, lucrată la roată sau manual, și apoi a obiectelor de inventar confecționate din metal, piatră și lut. Astfel, din ansamblul inventarului, se remarcă o cataramă din bronz de tip Sucidava, turnată în tipar bivalv, pe suprafața scutului având o cruciuliță, descoperită în locuința L17. O altă piesă deosebită descoperită în această așezare este un tipar realizat dintr-o rocă locală, cu ajutorul căruia se realizau obiecte vestimentare sau de podoabă.

În capitolul al VII-lea, intitulat de autor **Așezarea din secolele V-VII de la Ștefan cel Mare-Gutinaș. Realități arheologice și concluzii istorice** (p. 79-93), ne sunt prezentate concluziile reieșite din cercetarea așezării din secolele V-VII, ce se întindea pe o suprafață de circa 1,5 ha, cu cele 22 de locuințe cercetate până în prezent (4 dezvelite parțial în Sectorul A și 18 cercetate integral în Sectorul B). Era o așezare deschisă, neexistând indicii privind existența unor fortificații (p. 81). Locuințele descoperite la Ștefan cel Mare sunt de tipul bordeielor sau bordeielor semiadâncite, fiind descoperită o singură locuință de suprafață, L10, toate

fiind monocelulare (p. 82). Analizând aceste descoperiri autorul ne propune o serie de interpretări în ceea ce privesc aspecte de ordin economic, demografic și social-politic (p.85-90), precum și legate de viața spirituală (p.90-91). Capitolul se încheie cu referiri etno-culturale și istorice generate de cercetările arheologice din acest sit, încadrate în contextul descoperirilor ce se înscriu în cultura Costișa-Botoșana-Hansca, cultură specifică spațiului carpato-nistean din a doua jumătate a secolului al V-lea și până spre sfârșitul secolului al VII-lea (p. 92-93).

La final volumul ne prezintă o **Bibliografie selectivă** (p. 94-106), un util **Indice general** (p. 107-112), un rezumat în limba franceză (p. 113-116), legenda ilustrației în limba franceză (p. 117-119), precum și **Abrevieri** (p. 120-121), care împreună cu **Ilustrațiile** (p. 122-172) completează din punct de vedere tehnic monografia.

Felicităm apariția monografiei dedicate cercetărilor arheologice cu privire la așezarea de secolele V-VII Ștefan cel Mare-Gutinaș, jud. Bacău, atât pentru condițiile grafice de tipărire, cât și pentru preocuparea autorului de a valorifica o cercetare arheologică spre cunoașterea realităților arheologice din acest sit.

Lăcrămioara-Elena Istina